

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M.**, bývajúcej v B., proti žalovaným 1/ **R.**, bývajúcemu v L., zastúpenému JUDr. J., advokátom so sídlom v T., 2/ **S.**, so sídlom v B., **o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 6 C 281/2008, na dovolanie žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 15. augusta 2008 sp. zn. 9 Co 89/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV, pracovisko Malacky uznesením z 20. februára 2006 č.k. MA 6 C 19/2003-309 konanie z dôvodu späťvzatia žaloby zastavil (§ 96 ods. 1, 3 O.s.p.). Žalobkyni uložil povinnosť v lehote 3 dní nahradiť žalovanému 1/ trovy konania v sume 801 721 Sk, ako i v tej istej lehote zaplatiť na účet okresného súdu trovy štátu v sume 4 400 Sk. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ustanovením § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. a o náhrade trov štátu ustanovením § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením z 15. augusta 2008 sp. zn. 9 Co 89/2008 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanému 1/ nepriznal náhradu trov prvostupňového konania, v časti náhrady trov štátu uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Zmeňujúci výrok odôvodnil tým, že v prejednávanej veci boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa, so zreteľom na ktoré nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 150 O.s.p.). Nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p.

Zmeňujúci výrok uznesenia odvolacieho súdu napadol žalovaný 1/ dovolaním, ktoré odôvodnil tým, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Odňatím možnosti pred súdom konať nie je len procesný postup súdu, ale aj jeho rozhodnutie, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť svoje práva. V danom prípade odvolací súd zmenou uznesenia súdu prvého stupňa odňal žalovanému 1/ možnosť pred súdom konať, lebo jeho rozhodnutie už nemožno napadnúť odvolaním. Odvolací súd zmenil výrok uznesenia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania v rozpore s § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., nakoľko v danej veci neboli žiadne dôvody osobitného zreteľa, za splnenia ktorých by pri rozhodovaní o trovách konania prichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 150 O.s.p. Ďalej namietal, že mu bolo odopreté právo na spravodlivú ochranu, ako i právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto žiadal napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Vyjadrenie žalobkyne k dovolaniu sa v spise nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa

práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

I keď žalovaným 1/ podané dovolanie smeruje proti zmeňujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu (uvedenému v § 239 ods. 1 O.s.p.), bolo pri posudzovaní procesnej prípustnosti jeho mimoriadneho opravného prostriedku potrebné zohľadniť, že napadnutým je rozhodnutie o trovách konania, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. výslovne vylúčená.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Treba ale uviesť, že pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver odvolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. So zreteľom na obsah dovolania žalovaného 1/ treba v danom prípade osobitne zdôrazniť, že § 237 O.s.p. spája prípustnosť dovolania výlučne len so závažnými procesnými vadami, a s výhradne tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné

procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci), nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní nenamieta a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto jeho opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalovaný 1/ namieta, že mu postupom súdov bola odňatá možnosť konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Žalovaný 1/ námietku výskytu procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spája s tvrdením, že mu bolo odopreté právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keď odo dňa podania žaloby do vydania napadnutého rozhodnutia uplynulo takmer 6 rokov. V zmysle § 6 O.s.p. súd postupuje v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Tomu korešpondujúce procesné právo účastníka môže byť v určitom prípade negatívne dotknuté nečinnosťou súdu, ktorej dôsledkom sú prietahy v konaní. Právnym prostriedkom ochrany v prípade ich vzniku je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. I keď neodôvodnená nečinnosť súdu môže komplikovať účastníkom výkon ich procesných práv, nápravu možno dosiahnuť iba vyššie uvedenými prostriedkami ochrany. Pri úvahe, či prostriedkom ochrany účastníka v tomto prípade môže byť aj dovolanie, treba vziať na zreteľ, že zrušenie rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom nesmie byť nikdy samoučelné a musí byť vždy spojené s možnosťou nápravy pochybenia, ktoré bolo dôvodom zrušenia. Pokiaľ sa prietahy v konaní považovali za procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., zrušením napadnutého rozhodnutia by sa nemohla dosiahnuť ochrana (náprava) procesných práv účastníka dotknutých prietahmi. Z vyššie uvedených dôvodov prietahy v súdnom konaní nie sú judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237

písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005).

Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal ani v prejednávanej veci dôvod odkloniť sa od doterajšej judikatúry. Dodáva, že účel procesného práva účastníka, aby občianske súdne konanie prebiehalo rýchlo a účinne (§ 6 O.s.p.) treba vždy vykladať aj v súlade s ústavným princípom právnej istoty, ktorý zahrňuje požiadavku, aby súd rozhodol vždy (až) so znalosťou všetkých významných skutkových a právnych okolností prejednávanej veci. Zo samotnej skutočnosti, že dĺžka konania nezodpovedá predstave účastníka konania, nemožno bez ďalšieho vyvodit' existenciu procesnej vady konania, ktorá by mala za následok odňatie možnosti pred súdom konať, keď aj z doterajšej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že konanie bez zbytočných prieťahov nemožno presne časovo ohraničiť (III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95).

Žalovaný 1/ námietku výskytu procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spája tiež s tvrdením, že súdy mu odopreli právo na spravodlivý súdny proces. Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho právach alebo povinnostiach. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred súdom úspešný vrátane opravných konaní. Z toho vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (viď IV. ÚS 329/04). V nadväznosti na uvedené dovolací súd opakuje, že podľa jeho právneho názoru súdy nižších stupňov v prejednávanej veci reagovali na procesné úkony žalovaného 1/ primeraným, zákonným spôsobom, ktorým nezaložili žiadnu z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p.

Žalovaný 1/ v dovolaní namieta, že napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym

posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Samotným (prípadne aj nesprávnym) právnym posúdením veci súdom, spočívajúcim v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav vyjadreným v rozhodnutí, nemôže byť založená procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (napríklad účastníkovi nemôže byť odňatá možnosť konať pred súdom – porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky síce všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo o sebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237. Ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie žalovaného 1/ nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovaného 1/ procesne neprípustné. Dovolací súd preto jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Vzhľadom na odmietnutie dovolania z procesných dôvodov, nezaoberal sa vecnou správnosťou záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Dovolateľ nebol v dovolacom konaní úspešný. Právo na náhradu trov konania vzniklo žalobkyni (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. apríla 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková